

ગુજરાતમાં બધિર સહ દ્રષ્ટિહીન બાળ
તાલીમ આપવા માટે શિક્ષકો તૈયાર કરવ
નવી ચોજના બાબત.

ગુજરાત સરકાર

સામાજિક જ્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,

ઠરાવ ક્રમાંક: અપગ/૧૦૨૦૧૦/ન.બા.૫૪/૭.૧

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તારીખ: ૨૮ APR ૨૦૨૦

૨૮. APR. - ૨૦૨૦

સંદર્ભ: નિયામકશી, સમાજ સુરક્ષા ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગરનો તા.૨૮/૧/૨૦૧૦નો પત્ર
ક્રમાંક: ચ્યાજન/ન.બા./૫૩/૧૦-૧૧.

ઠરાવ:

બધિરતાની સાથે સાથે દ્રષ્ટિહીનતા ધરાવનાર વિકલાંગ બાળકોને શિક્ષણ અને તાલીમ આપવ
માટે રાજ્યમાં હાલ કોઈ સંસ્થા કાર્યરત નથી. શિક્ષકની તાલીમ કોઈપણ એક વિકલાંગતામાં જ હા
આપવામાં આવતી હોવાના કારણે આંખી બધિરતા સહ દ્રષ્ટિહીનતા ધરાવનાર બાળકોને તાલી
આપવાની કુશળતા ધરાવનાર શિક્ષકો રાજ્યમાં અપ્રાપ્ય છે. રાજ્યમાં હાલ અંદાજીત ૮૦૦૦ બધિરત
સહ દ્રષ્ટિહીન (Deaf Blind) બાળકો છે. પરંતુ આવા બાળકોને તાલીમ અને શિક્ષણ આપવા માટે કો
તાલીમી શિક્ષકો નહિં હોવાથી આ બાળકોને શિક્ષણ અને તાલીમ આપવી સમસ્યારૂપ બની જાય છે
આથી, બધિરતા સહ દ્રષ્ટિહીનતા ધરાવનાર બાળકો માટે રાજ્યમાં શિક્ષકો તૈયાર કરવા ખૂબજ જરૂર
છે. આ શિક્ષકો તૈયાર થાય તો આવા બધિરતા સહ દ્રષ્ટિહીનતા ધરાવનાર બાળકોની મુશ્કેલીઓ ફૂ
કરી તેઓને સમાજના ઉપયોગી નાગરિક બનાવી સમાજના સામાન્ય પ્રવાહમાં બેળવી શકાશે
ગુજરાતમાં આ પ્રકારની કોઈ સંસ્થા નહિં હોવાથી હાલમાં ફયાત ઇન્જિસ્ટ્રેક્ચરમાં કાર્યરત સંસ્થાઓના હે
બે શિક્ષકોને બધિરતા સહ દ્રષ્ટિહીનતા ધરાવનાર બાળકોને શિક્ષણ આપી, તાલીમ આપી ૧૦૦ શિક્ષકું
તૈયાર કરવાનું આયોજન વિચારાયેલ છે. પુથમ ચરણમાં બાળકોની કોઈપણ એક વિકલાંગતામાં ટીચ
ડ્રેનિંગ ધરાવનાર શિક્ષક માટે ૧૨(બાર) દિવસના બેગીક વર્કશોપનું આયોજન કરવામાં આવશે. ઝેમ
ભાગ લેનારને સેન્સીટાઇઝ કરવામાં આવશે અને બધિર-દ્રષ્ટિહીન/બહુવિધ વિકલાંગતા ધરાવનાર
બાળકોની સાથે કામ કરવાની તેઓની કુશળતા વિકસીત કરવામાં આવશે. આ તાલીમથી શિક્ષકોમાં
વ્યક્તિગત શિક્ષણના આયોજનની ક્ષમતા વિકસીત થશે અને તેઓને બધિરતા સહ દ્રષ્ટિહીનતા
ધરાવનાના કારણો, તેના પરિણામ અને આવા બાળકોના સર્વોંગી વિકાસના સ્ત્રોતો, તેઓને સંબંધિત
કારણાઓ, યોજનાઓ અને ઉપલબ્ધ લાભોની પણ જાણકારી મળશે. આ તાલીમના કારણે બધિર-
દ્રષ્ટિહીન બાળકોની લાક્ષણિકતાઓ, કારણો, પરિણામો અને તેની વહેલી ઓળખ પ્રત્યે તાલીમાથી

૪
૧૨/૪

ગુજરાતમાં બધિર સહ દ્રષ્ટિન બાળકોને
તાલીમ આપવા માટે શિક્ષકો તૈયાર કરવાની
નવી યોજના બાબત.

ગુજરાત સરકાર

સામાજિક વ્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,

ઠરાવ ક્રમાંક: અપગ/૧૦૨૦૧૦/ન.બા.૬૪/૭.૧

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તારીખ: ૨૮ APR ૨૦૧૦

28. APR - 2010

સંદર્ભ: નિયામકશી, સમાજ સુરક્ષા ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગરનો તા.૨૮/૧/૨૦૧૦નો પત્ર
ક્રમાંક: યજન/ન.બા./૫૩/૧૦-૧૧.

ઠરાવ:

બધિરતાની સાથે સાથે દ્રષ્ટિનતા ધરાવનાર વિકલાંગ બાળકોને શિક્ષણ અને તાલીમ આપવા
માટે રાજ્યમાં ફાલ કોઈ સંસ્થા કાર્યરત નથી. શિક્ષકની તાલીમ કોઇપણ એક વિકલાંગતામાં જ ફાલ
આપવામાં આવતી હોવાના કારણે આંદો બધિરતા સહ દ્રષ્ટિનતા ધરાવનાર બાળકોને તાલીમ
આપવાની કુશળતા ધરાવનાર શિક્ષકો રાજ્યમાં અપ્રાપ્ય છે. રાજ્યમાં ફાલ અંદાજીત ૮૦૦૦ બધિરતા
સહ દ્રષ્ટિન (Deaf Blind) બાળકો છે. પરંતુ આવા બાળકોને તાલીમ અને શિક્ષણ આપવા માટે કોઈ
તાલીગી શિક્ષકો નહિં હોવાથી આ બાળકોને શિક્ષણ અને તાલીમ આપવી સમર્થારૂપ બની જાય છે.
આથી, બધિરતા સહ દ્રષ્ટિનતા ધરાવનાર બાળકો માટે રાજ્યમાં શિક્ષકો તૈયાર કરવા ખૂબજ જરૂરી
છે. આ શિક્ષકો તૈયાર થાય તો આવા બધિરતા સહ દ્રષ્ટિનતા ધરાવનાર બાળકોની મુશ્કેલીઓ ફૂર
કરી તેઓને સમાજના ઉપયોગી નાગરિક બનાવી સમાજના સામાન્ય પ્રવાહમાં ભેગવી શકાશે.
ગુજરાતમાં આ પ્રકારની કોઈ સંસ્થા નહિં હોવાથી ફાલમાં ફાયાત ઇન્ડસ્ટ્રિયરમાં કાર્યરત સંસ્થાઓના બે
બે શિક્ષકોને બધિરતા સહ દ્રષ્ટિનતા ધરાવનાર બાળકોને શિક્ષણ આપી, તાલીમ આપી ૧૦૦ શિક્ષકો
તૈયાર કરવાનું આયોજન વિચારાયેલ છે. પ્રથમ ચરણમાં બાળકોની કોઇપણ એક વિકલાંગતામાં ટીચર
ટ્રેનિંગ ધરાવનાર શિક્ષક માટે ૧૨(બાર) દિવસના બેગીક વર્કશોપનું આયોજન કરવામાં આવશે. જેમાં
ભાગ લેનારને સેન્સીટાઇઝ કરવામાં આવશે અને બધિર-દ્રષ્ટિન/બહુવિધ વિકલાંગતા ધરાવનાર
બાળકોની સાથે કામ કરવાની તેઓની કુશળતા વિકસીત કરવામાં આવશે. આ તાલીમથી શિક્ષકોમાં
વ્યક્તિગત શિક્ષણના આયોજનની ક્ષમતા વિકસીત થશે અને તેઓને બધિરતા સહ દ્રષ્ટિનતા
ધરાવવાના કારણો, તેના પરિણામ અને આવા બાળકોના સર્વોગી વિકાસના સ્ત્રોતો, તેઓને સંબંધિત
કાયદાઓ, યોજનાઓ અને ઉપલબ્ધ લાભોની પણ જાણકારી મળશે. આ તાલીમના કારણે બધિર-
દ્રષ્ટિન બાળકોની લાક્ષણિકતાઓ, કારણો, પરિણામો અને તેની વહેલી ઓળખ પ્રત્યે તાલીમાથી

સંવેદનશીલ બનશે. બાળકોના ફંક્ષનલ વિગત અને હીથરીંગ, મૂલ્યાંકન કરવા માટે શિક્ષકો સક્ષમ બનશે, આવા બાળકો સાથે વાતચીત કરવાની પદ્ધતિ અને ટેકનીકમાં તેઓ ટ્રેઇન થશે. ઉપરાંત છેલ્લામાં છેલ્લા વિકાસથી પરિચિત થશે અને આમ, આ ક્ષેત્રમાં કુશળ અને પ્રશિક્ષિત માનવસંશાખન ઉપલબ્ધ થશે. આ પ્રકારની તાલીમ આપવાના ક્ષેત્રમાં અંધજન મંડળ, વસ્ત્રાપુર, અમદાવાદ નિષ્ણાંત વસ્થા હોઇ આ પ્રકારની તાલીમ આપવા માટે નોડલ એજન્સી તરીકે તેને માન્ય ગણી બધિર-ક્રાંતિકાના નોડલને તાલીમ આપવા માટેના શિક્ષકો તૈયાર કરવા માટે પ્રશિક્ષણ ખર્ચ, ટીચીંગ લન્નીંગ મટીરીયલ વિકસીત કરવા તેમજ વહીવટી ખર્ચ થઇને કુલ રૂ.૧૩,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા તેર લાખ પુરા) ની નવી નેવા સન. ૨૦૧૦-૧૧ના વર્ષમાં આયોજન ફેઠળ મંજૂર થયેલ હોઇ તેને જરૂરી સંમતિ આપવા નિયામકશી સમાજ સુરક્ષા ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગરે સંદર્ભમાં દશાવેલ પત્રથી કરેલ દરખાસ્ત સરકારશીની નીચે રણા ફેઠળ ફતી.

નિયામકશી, સમાજ સુરક્ષા ખાતાની ઉક્ત દરખાસ્ત અંગે કાળજીપૂર્વકની વિચારણા બાદ બધિર-ક્રાંતિકાના નોડલને તાલીમ આપવા માટેના શિક્ષકો તૈયાર કરવા બાબતે અંધજન મંડળ, વસ્ત્રાપુર, અમદાવાદને નોડલ એજન્સી તરીકે માન્ય કરી,

(૧) પ્રશિક્ષણ ખર્ચ માટે	રૂ.૧૦,૦૦,૦૦૦/-
(લાભાર્થીના રહેવા જમવાનો ખર્ચ, તાલીમાર્થીઓનો પ્રવાસ ખર્ચ, વ્યાપ્ત્યાતાઓના માનદ વેતન સહિત)	
(૨) ટીચીંગ, લન્નીંગ મટીરીયલ વિકસીત કરવા	રૂ.૦૨,૫૦,૦૦૦/-
(૩) વહીવટી ખર્ચ	રૂ.૦૦,૫૦,૦૦૦/- થઇને કુલ
રૂ.૧૩,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા તેર લાખ પુરા) ની યોજનાને આથી વહીવટી મંજૂરી આપવામાં આવે છે.	

૩. આ અંગેનો ખર્ચ નીચેના સંદર્ભે ઉધારવામાં આવશે અને તે ફેઠળ ચાલુ વર્ષે મંજૂર થયેલ અનુદાનમાંથી કરવાનો રહેશે.

"માંગણી નં.:૮૨(આયોજન-Plan) ૨૨૩૫-સામાજિક સુરક્ષા અને કલ્યાણ-૦૨-સમાજ કલ્યાણ- ૧૦૧-વિકલાંગ કલ્યાણ- ૧-એસરીડબલ્યુ-૮-વિકલાંગો માટેની કલ્યાણ યોજના".

૪. ઉક્ત યોજનાની મંજૂરી નીચે જણાવેલ શરતોને આધિન રહેશે.

- (અ) પ્રસ્તુત બાબતે કોઈ ખરીદી કરવાની થતી હોય તો તેને માટે સ્થાયી સૂચનાઓનો અમલ કરવાનો રહેશે.
- (બ.) પ્રસ્તુત બાબતે નાણા વિભાગ તરફથી વખતો-વખત છૂટી કરવામાં આવતી ગ્રાન્ટની મર્યાદામાં ખર્ચ કરવાનો રહેશે.
- (ક) આ યોજનાનો પૂરેપુરો હેતુ જળવાઈ રહે તે ધ્યાનમાં રાખીને તેનો અમલ કરવાનો રહેશે.

૫. આ હુકમો આ વિભાગની સરખા કમાંકની ફાઇલ ઉપરની નાણા વિભાગની તા.૧/૪/૨૦૧૦ની નોંધથી મળેલ સંમતિ મુજબ કરવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશીના હુકમથી અને તેના નામે,

(આઇ.એ.મ. કુરુશી)

ઉપ સચિવ

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,

પુત્ર

- નિયામકશી, સમાજ સુરક્ષા ખાતુ, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, બ્લોક નં.૧૬, જુના સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- એકાઉન્ટન્ટ જનરલશી, ગુજરાત, રાજકોટ/અમદાવાદ.
- નાણાકીય સલાહકારશી(સા.ન્યા.), સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- પગાર અને હિસાબી અધિકારીશી, ગાંધીનગર.
- જિલ્લા તિજોરી અધિકારીશી, ગાંધીનગર/અમદાવાદ.
- સ્થાનિક તપાસણી અધિકારીશી, અમદાવાદ.
- સેક્શન અધિકારીશી, બજેટ શાખા, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- સિલેક્ટ ફાઇલ
- સેક્શન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ / નાયબ સેક્શન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ

નો. ૨૧૩૦૧/નાયબ/સિલેક્ટ | ૧૫ | ૧૬૮૨૯
નિયામક, ૨૦૧૦ તૃત્યો સાતાંશુષ્ઠુદિન
ન્યાયાનુસાર કાન્પાત્ર કાન્પાત્ર મંડદી લાવન
ન્યાયાનુસાર કાન્પાત્ર કાન્પાત્ર મંડદી લાવન
ન્યાયાનુસાર કાન્પાત્ર કાન્પાત્ર મંડદી લાવન
ન્યાયાનુસાર કાન્પાત્ર કાન્પાત્ર મંડદી લાવન

નાયબ

નાયબ નાયબ(નાયબ)

દિ ૨૦૧૦-૧૧-૦૧ નાયબની ગુપ્તાની વેરીં નાન દીને નાયબ
નાયબની નાયબ નાયબ નાન નાયબ નાયબ નાયબ
નાયબ નાયબ નાયબ નાયબ નાયબ

૨૦૩૦૧
નાયબ નાયબ
૨૦૩૦૧
૨૦૩૦૧

- ૧) નાયબ નાયબ નાયબ
- ૨) નાયબ નાયબ નાયબ
- ૩) નાયબ નાયબ નાયબ
- ૪) નાયબ નાયબ નાયબ